

TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

v procesu volnočasového vzdělávání / 1994-2014

Vladimír Janek - Dům dětí a mládeže Olomouc - oddělení výtvarné výchovy

TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

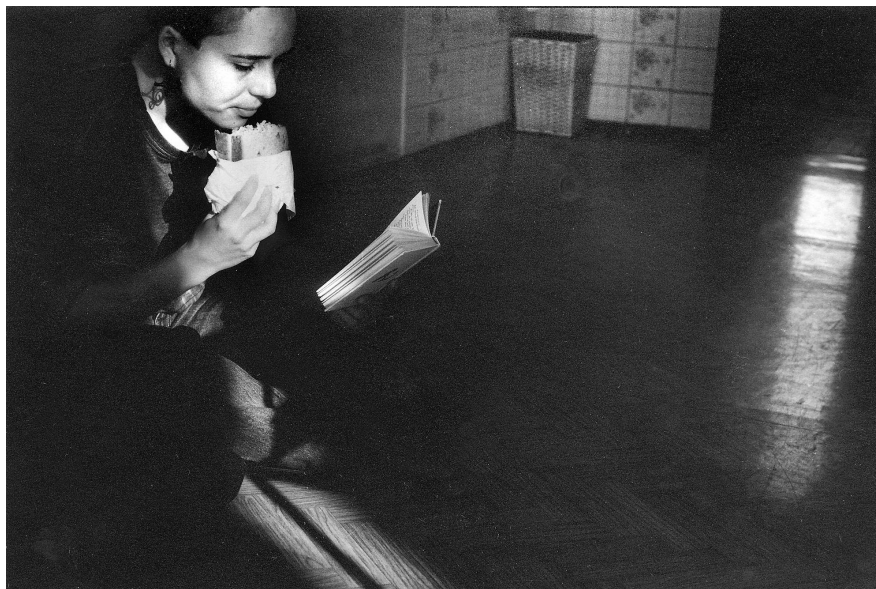
v procesu volnočasového vzdělávání

Tato publikace, s důrazem na její obrazovou část, má za cíl předložit čtenáři-divákovi fotografický soubor, řetězec obrazů, které vytvořili v letech 1994 – 2014 mladí adepti tvůrčího fotografování na Výtvarném oboru Domu dětí a mládeže v Olomouci. Věkový rozsah autorů je od 14 let až po dospělé studenty. Soubor je volně rozdělen do tří celků. Figurální motivy, krajina a zátiší. Jsou to základní motivové okruhy, které se v průběhu vzdělávání objevují v různých variacích. Nebylo možné zařadit všechny autory. Výběr má přiblížit nejvýraznější práce v jednotlivých žánrech fotografie a jejich formu, která odráží různé vlivy od konce 90. let až po současnost. Jsou zde zařazené práce z tzv. analogového období, první studentské výstupy, které jsou stále významné v kontextu s nastupující digitální generací na přelomu tisíciletí. Digitalizace přinesla úžasné možnosti editace obrazu, jeho aplikace a užitnou hodnotu a také novou vizualitu fotografií při práci s barvou a věcností motivu. Z pohledu pedagogického je přínosem rychlá zpětná vazba při vlastním fotografování. Ale zároveň rychlost a klipovitost tohoto období způsobuje povrchní a méně soustředěný přístup k vlastnímu procesu tvorby u mladších dětí, ale i u starších zájemců o tvůrčí fotografii. V posledních letech se znovu začínají objevovat fotografie vznikající na principech světlocitlivé vrstvy, jakoby připomínaly opakující se spirálovitý dějinný vývoj, novou kvalitu hlavně v oblasti osobního zážitku z tvůrčího procesu, který tak získává na komplexnosti a možnostech většího výběru formy a postupů při práci s fotografickým médiem.

Ing. Vladimír Janek
Oddělení výtvarné výchovy DDM Olomouc

Michaela KUZIKOVSKÁ / analogová fotografie / 1994

Kateřina DOHNALOVÁ / analogová fotografie / 1994
Ondřej HRUŠKA / Autoportrét / analogová fotografie / 2005

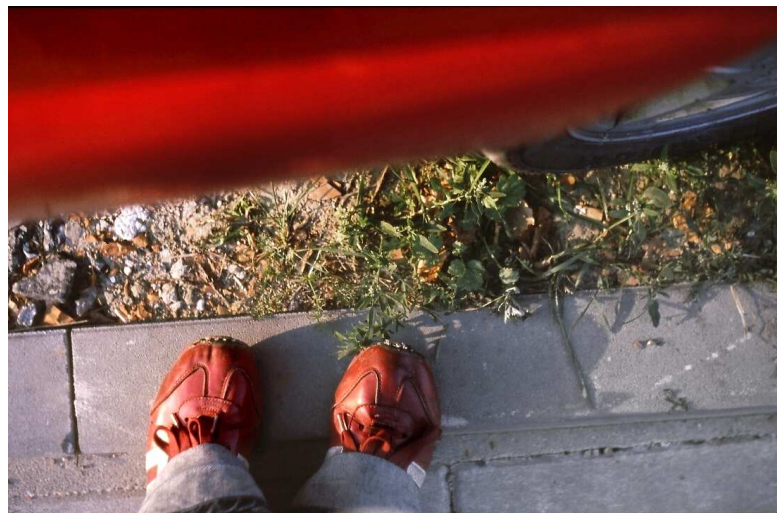
Ondřej HRUŠKA / Horka / analogová fotografie / 2005

Jakub CHALOUPKA / Člověk a místo / analogová fotografie / 2003

kolektiv autorů / Portrét anonym / ateliérové cvičení / 2007
Kateřina VOJTĚCHOVSKÁ / Život za sklem / 2007

Magda JOHNOVÁ / Z deníku / 2008

Veronika ŠINDELÁŘOVÁ / Londýn / 2007
Anna HLADKÁ / Olomouc / 2008

Jana VYKYDALOVÁ / Pouliční portrét / analogová fotografie / 2014

Klára ŽIDKOVÁ / Z deníku / analogová fotografie / 2010

Zdeňka GIACINTOVÁ / Zahradní slavnost / 2013

kolektiv autorů / Surrealistický portrét / ateliérové cvičení / 2011

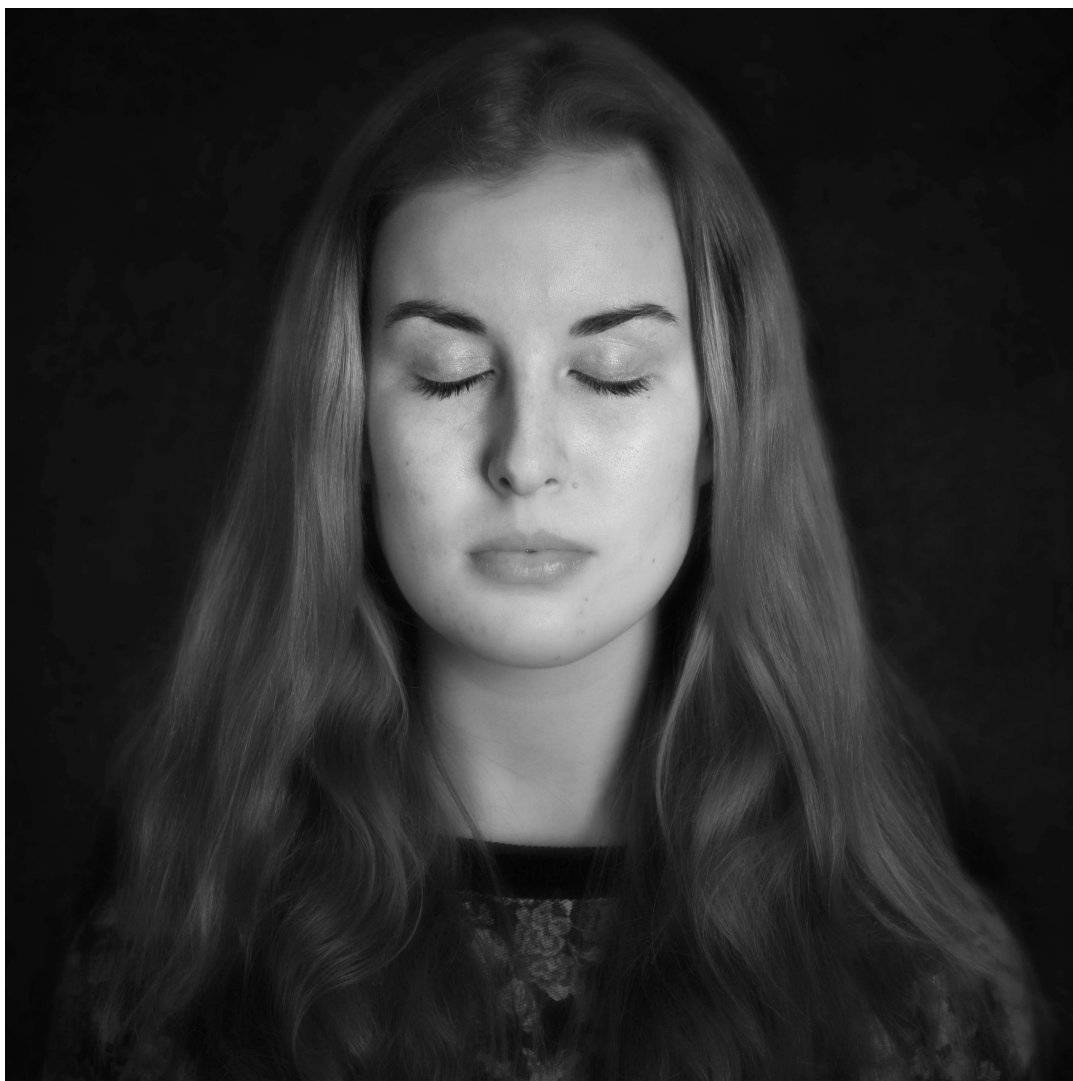
kolektiv autorů / Portrét anonym / z programů pro školy / 2013

kolektiv autorů / ateliérové cvičení / 2011
Petra KOLUCHOVÁ / ateliérové cvičení / 2013

kolektiv autorů / Levitace / ateliérové cvičení / 2014

kolektiv autorů / Meditační portrét / 2014

kolektiv autorů / Meditační portrét / 2014

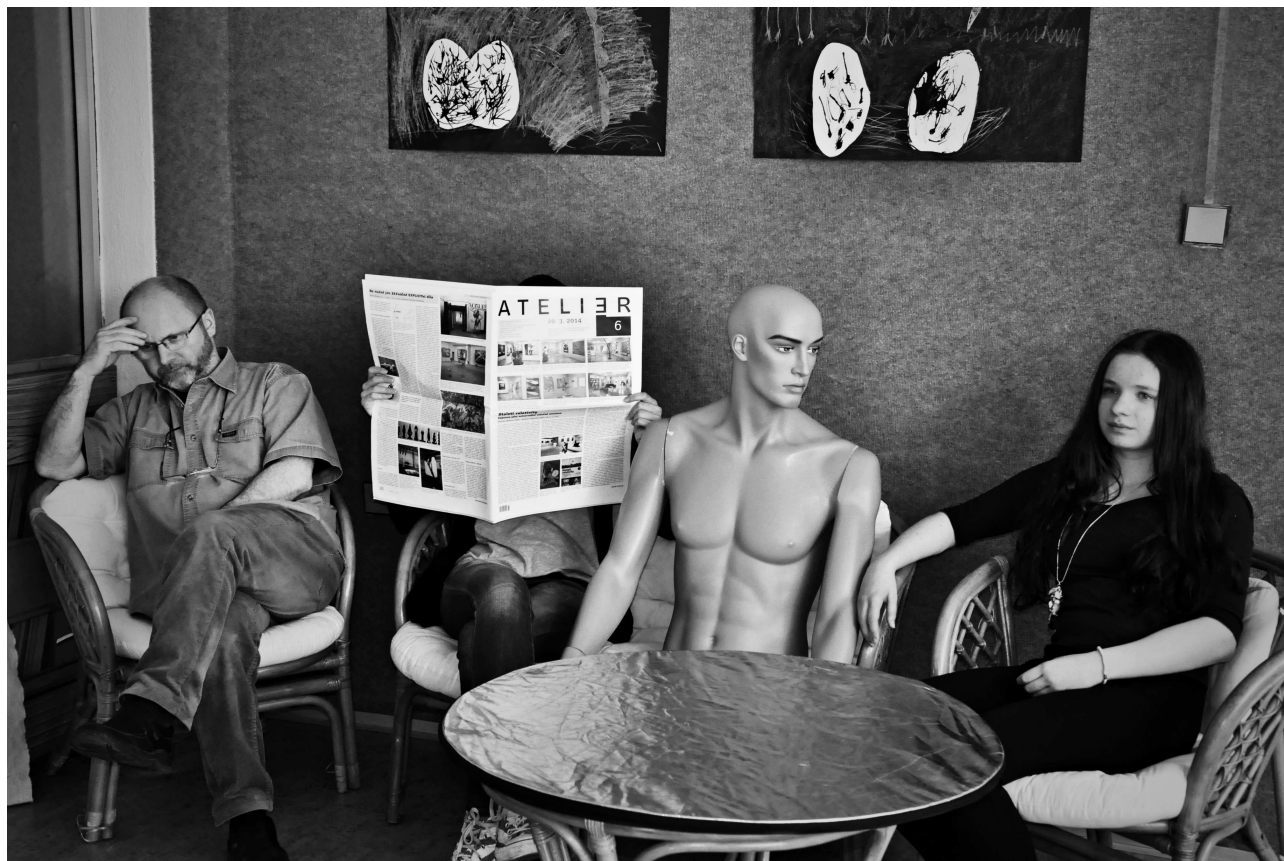
Život za sklem / 2014

Marie ZDRÁHALOVÁ / Portrét / 2014

kolektiv autorů / ateliérové cvičení / 2014

kolektiv autorů / Inscenovaná fotografie / 2014

Petra KOLUCHOVÁ / V obraze / 2013
Tomáš ZEDNÍK / V obraze / 2013

Lucie SCHUBERTOVÁ / ateliérové cvičení / dlouhé expozice / 2013

Kateřina MACHULKOVÁ / analogová fotografie / 2013

Natálie LACIGOVÁ / Portrét / 2014

Lucie GYERTYÁKOVÁ / V obraze / 2012
Sandra TILKERIDISOVÁ / Portrét / 2013

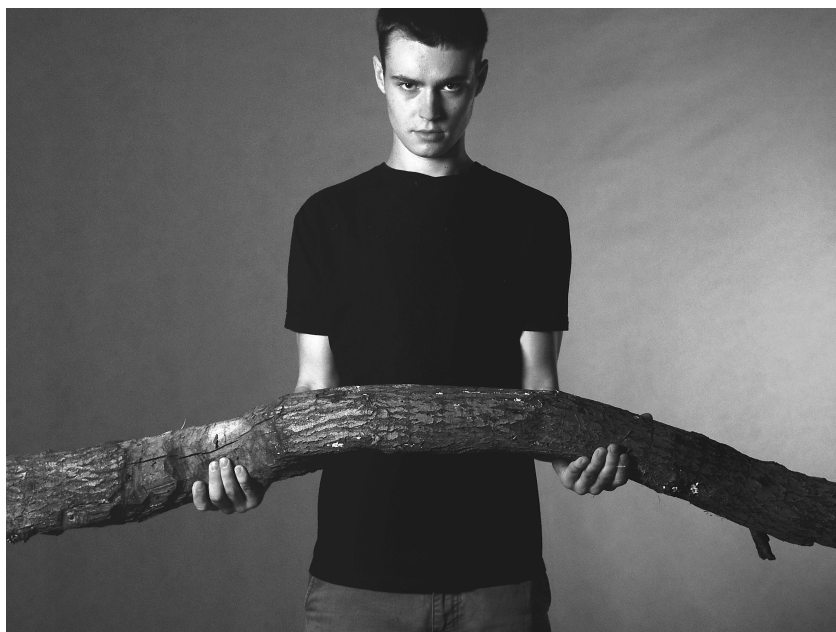
Lenka ŠVANCAROVÁ / Portrét / 2013

Marek OŠŤÁDAL / Z cest / 2014

Natálie LACIGOVÁ / Obrázky z cest / 2014

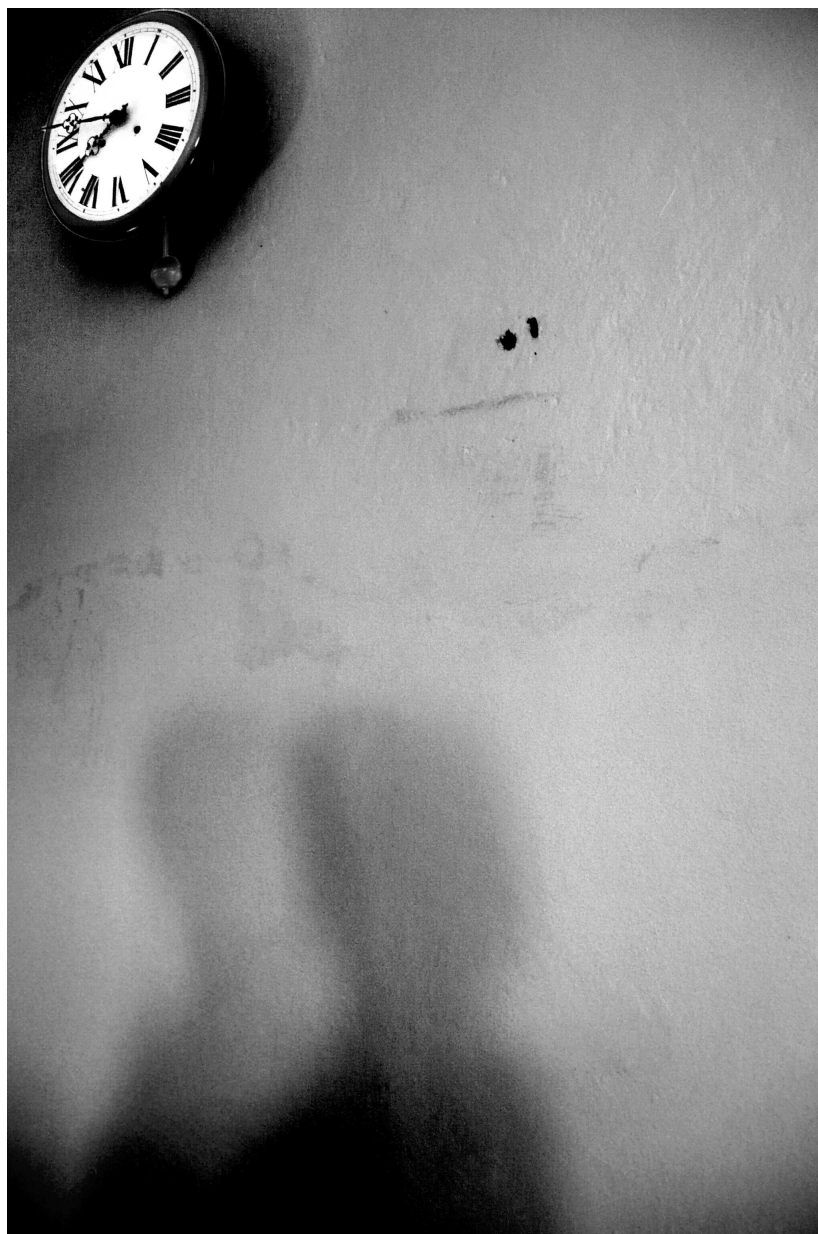
Jan HLAVIČKA / Člověk a krajina / 2010
Daniel DLOUHÝ / Člověk a krajina / 2011

Pavel ČOUPEK / Člověk a krajina / 2010

Tereza SMRČKOVÁ / Po stopách rabína Neudy / 2011

Jana GRYGAROVÁ / Po stopách rabína Neudy / 2011

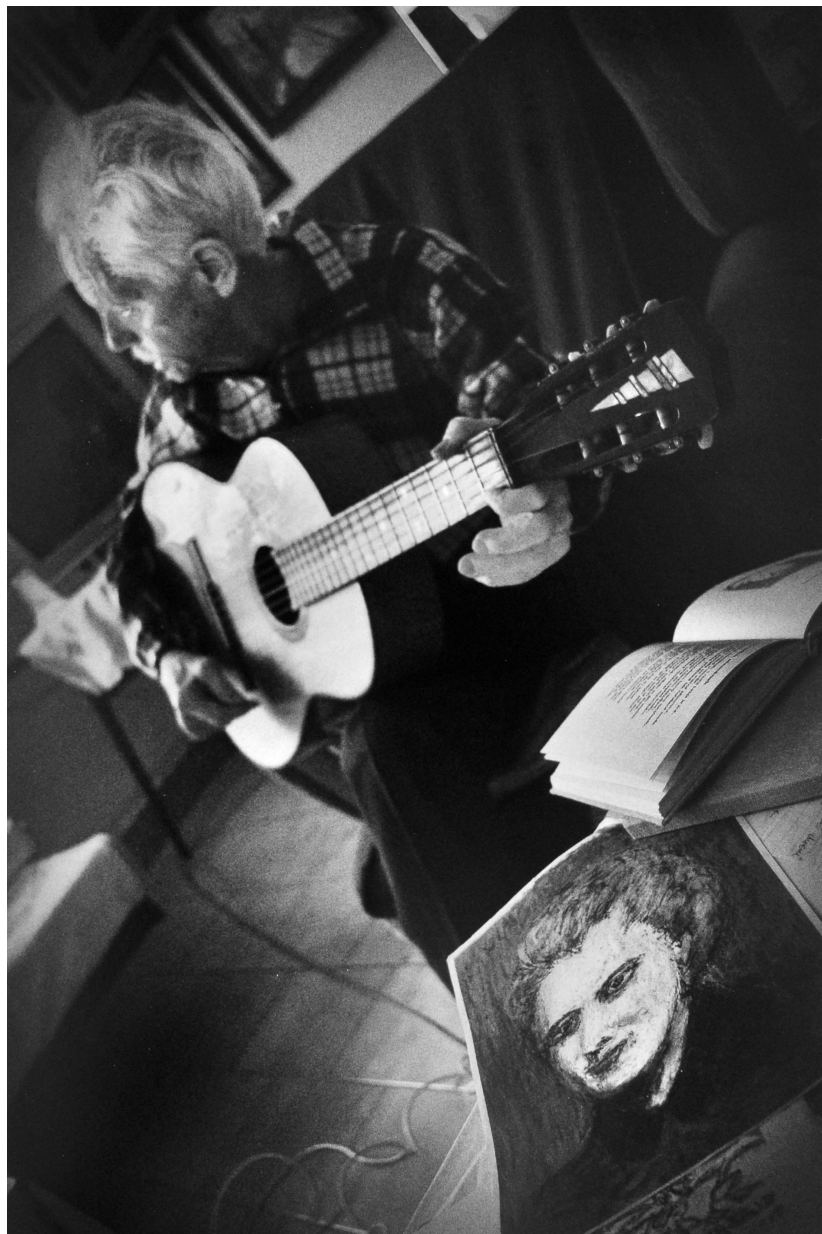
Kateřina MACHULKOVÁ / Portrét / 2014

Josefína JANKOVÁ / Venkov / 2014

Daniela BEDNÁŘOVÁ / Venkov / 2012
Helena ŠNEVAJSOVÁ / Venkov / 2012

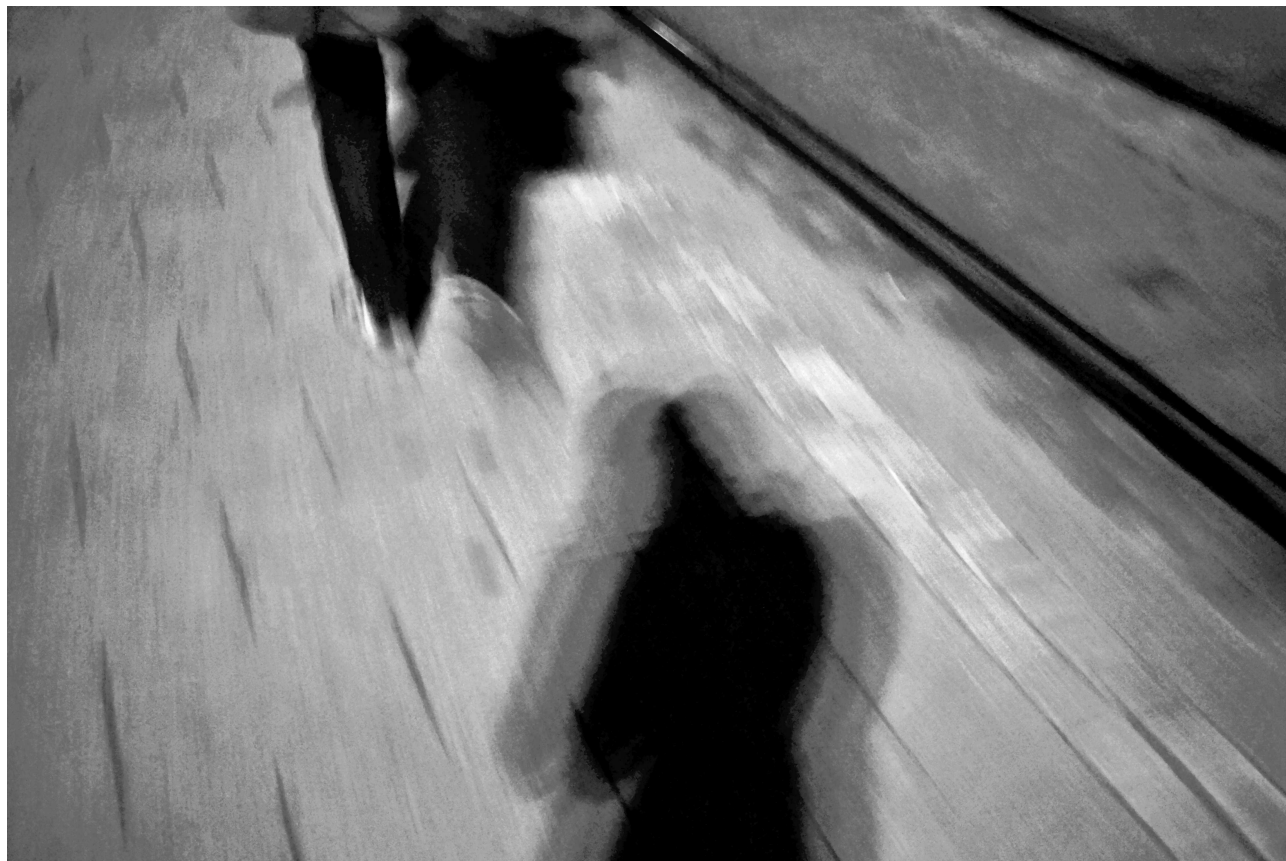
Jaroslav ŠIMEČEK / Podzim / 2012

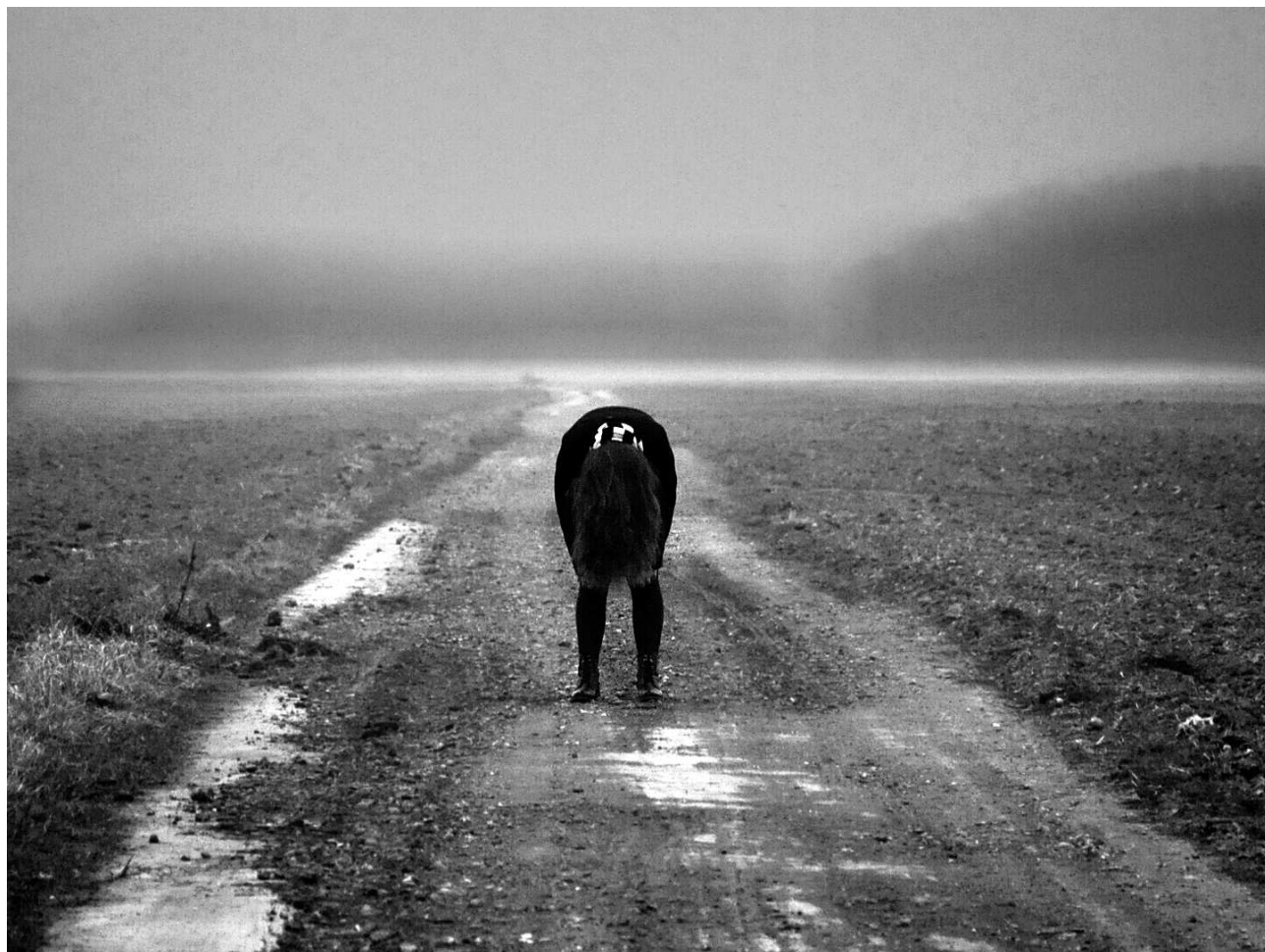
Marcela DOSTÁLOVÁ / Z deníku / 2013

Marcela DOSTÁLOVÁ / Z deníku / 2013

Zdeňka GIACINTOVÁ / Olomouc / 2013

Petra KOLUCHOVÁ / Člověk a krajina / 2011

Ivona KULCZYCKÁ / Krajina / analogová fotografie / 1998

Zuzana POHLODKOVÁ / Krajina / analogová fotografie / 2008

kolektiv autorů / Paměť místa / 2008

Fotogram / z programů pro školy / 2009

Anna HLADKÁ / Hledání duše krajiny / 2009

Anna HLADKÁ / Hledání duše krajiny / 2009

Helena ŠNEVAJSOVÁ / Hledání duše krajiny / 2009

Lenka ŠVANCAROVÁ / Člověk a krajina / 2010

Alena HARLENEROVÁ / Hledání duše krajiny / 2009

Alena HARLENEROVÁ / Cesta / 2009

Veronika ŠINDELÁŘOVÁ / Hledání duše krajiny / 2010

Helena ŠNEVAJSOVÁ / Člověk a krajina / 2010

Viola HUBÁČKOVÁ / Hledání duše krajiny / 2013

kolektiv autorů / Podzim / 2011

Daniel DLOUHÝ / Paměť místa / 2011

Matěj HÁLEK / Venkov / 2012

Lucie KRÁLÍKOVÁ / Malá Skála / 2012

Johana CHRAPKOVÁ / Malá Skála / 2012

Marek OŠŤÁDAL / Krajiny / 2014

Kateřina MACHULKOVÁ / Zahrada / analogová fotografie / 2013

Bronislava HOŠKOVÁ / Krajina / analogová fotografie / 2014

Johana CHRAPKOVÁ / Člověk a krajina / 2012

Z rozhovoru s Vladimírem Jankem (6. 12. 2013)

Konceptuální rámec výuky tvoří vymezení a seznámení se s rozsáhlou problematikou tvůrčí fotografie. Výuka je členěna do několika základních bloků, které se dle potřeby doplňují a často i prostupují. Základní teoretické okruhy, kterým je věnovaná pozornost v průběhu roku, tvoří *Problematika tvůrčí fotografie*, kde jsou probírány společenské a kulturní souvislosti a předpoklady vzniku fotografie společně se základními principy fotografického zobrazení. Dále jsou to Dějiny fotografického obrazu od vynálezu fotografie přes její vývoj v 19. a 20. století. Stranou nezůstávají ani současné trendy ve fotografii nebo autorské profily významných fotografických osobností.

V oblasti praktického poznání média tvoří podstatnou část edukace obsáhlý blok *Snímková technika*. Sem spadá výuka a nácvik dovedností spojených s obsluhou fotoaparátu. Dále pak cvičení spojená s úkoly vztahujícími se ke kompozici a skladbě obrazu, ať už černobílému nebo barevnému. Janek také se studenty podrobně probírá výrazové možnosti fotografie (světlo, jas, kontrast atp.). Do výuky rovnoměrně vkládá cvičení z klasických fotografických technik. Studenti se prakticky seznámí s negativním a pozitivním procesem, s prací ve fotokomoře. Paralelně však pracují s digitálním obrazem a jeho zpracováním v počítačovém editoru. Na to navazuje problematika předtiskové přípravy a tisku fotografií. Studenti v průběhu roku prakticky fotografují jak v exteriérech, tak i v interiéru.

Zvláštní pozornost Janek věnuje práci v ateliéru. Zde se posluchači seznamují s možnostmi osvětlování za pomoci umělého, zábleskového či přírodního světla. Janek v roli lektora fotografie působí už dvacet let. Za tu dobu vyzoroval určitou proměnu motivací a cílů jak ze svého pohledu, tak i z hlediska studentů. Především upozorňuje na změnu přístupu a vnímání fotografie. To připisuje nástupu digitálních technologií a internetového sdílení. Sám k tomu dodává: „ *V době mých začátků nebylo těžké studenty pro fotografii získat. Tehdy se pracovalo jen v temné komoře a klasickou cestou a stačilo vědomí, že získají nějakou další dovednost a novou zkušenost.*

A také u studentů nebyl problém vnímat fotografii jako obraz. Naopak v dnešní době je daleko těžší získat jejich pozornost pro fotografický obraz. Jsou zahlceni kvantitou, technologiemi. Přicházejí úplně jinak nastaveni než tomu bylo na začátku devadesátých let, kdy jsem s nimi mohl jít rychleji do tvorby, do prožitku, do myšlenky. Dnes je cesta složitější. Musím odbourat nánosy, zátěž a klišé internetu nebo sociálních sítí." Jedním z východisek, které určitým způsobem zklidňuje a koncentruje roztráštěné vnímání obrazu ve virtuálním prostředí, je částečný návrat k práci v temné komoře. Zde studentům nabízí zážitek, tajemství, neznámý svět a novou zkušenost. „Hned od začátku je vtáhnu do tajemství vzniku fotografického obrazu. Děláme fotogramy, sháníme staré aparáty." Studenti pronikají do „alchymistických“ počátků fotografie, fyzicky prožívají její vznik a výrobu.

Janek považuje tento bezprostřední kontakt s klasickou fotografií za iniciační moment, který otevírá studentům další možnosti. Někteří se snaží pokračovat v „klasice“, jiní přecházejí na „digitál“ nebo volí kombinaci obou možností. V každém případě poznávají podstatné rysy fotografie, snaží se proniknout k jejím kořenům. Jak sám hodnotí současnou situaci Janek, je stále těžší studenty pro fotografii vůbec získat. Proto jim nabízí jak zážitek: „*chci, aby zjistili, že s fotografií mohou něco vnitřního zažívat,*“ tak i poznání, nové vědomosti a dovednosti: „*na to navazuje poznání řemesla, dovednosti.*“ Je si vědom, že fotografie je médium velmi náročné, vyžadující komplexní znalosti z různých oborů. Proto opatrně a postupně přidává informace, úkoly, cvičení. „*Nechci je znechutit a zahltit technikou nebo teorií. Chci, aby si sami našli k tomuto médiu vnitřní vztah. Podobně jako se to děje v hudbě.*“ A právě snaha o nalezení osobitého a kreativního vztahu ke světu přes médium fotografie při zachování řemeslných zásad je základním, ale podstatným rysem výuky Vladimíra Janka. Ten výchovné cíle v rámci svého oboru prostě shrnul do tří termínů: syntéza, kreativita, řemeslo.

Autorka textu: Mgr. Štěpánka Bielešová, Ph.D.

z knihy *Výchova a vzdělávání dospělých v oblasti fotografie – přehledová studie k problematice vzdělávání fotografů v Olomouci v letech 1907-2012*

Jakub LERCH / Nelezené zátiší / analogová fotografie, 1994

Jakub HADAM / Nalezený obraz /analogová fotografie / 1997
Iva SEDLÁŘOVÁ / Zátíší / analogová fotografie / 1998

Denisa NIKLOVÁ / Paměť místa / analogová fotografie / 2007

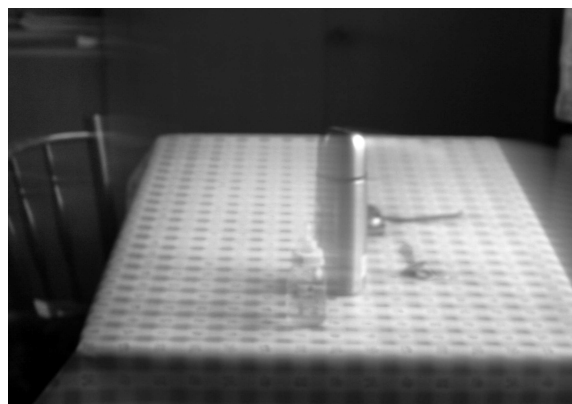
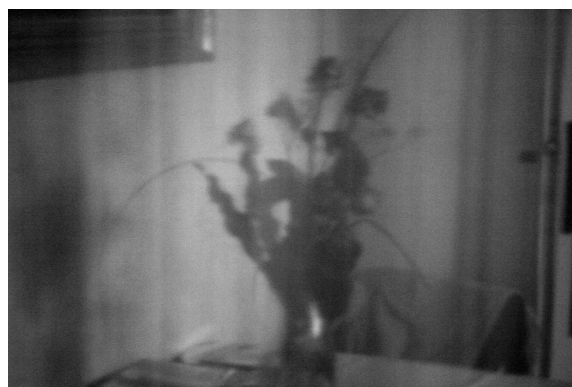
Denisa NIKLOVÁ / Paměť místa / analogová fotografie / 2007

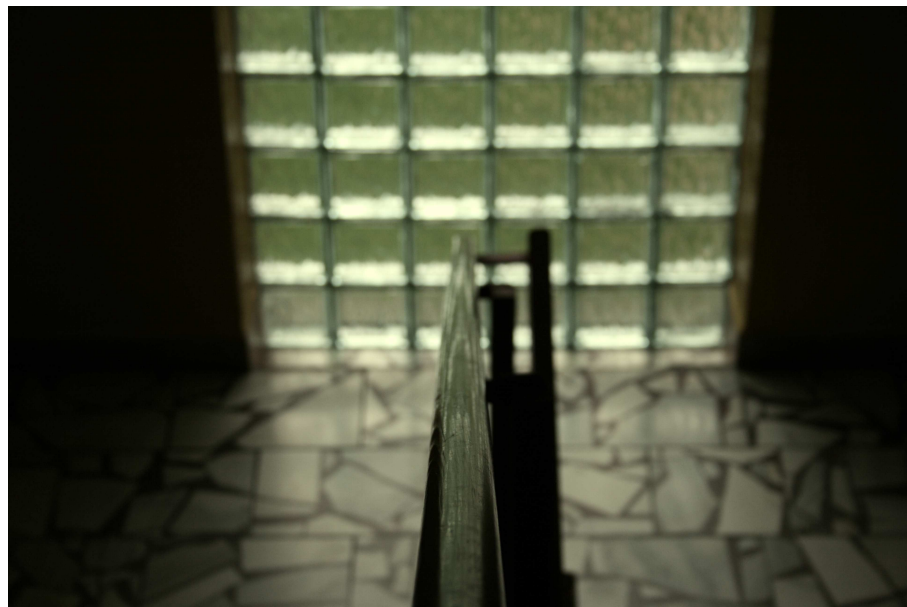
Petr KRAJČA / Můj prostor / analogová fotografie / 2007

Petr KRAJČA / Můj prostor / analogová fotografie / 2007

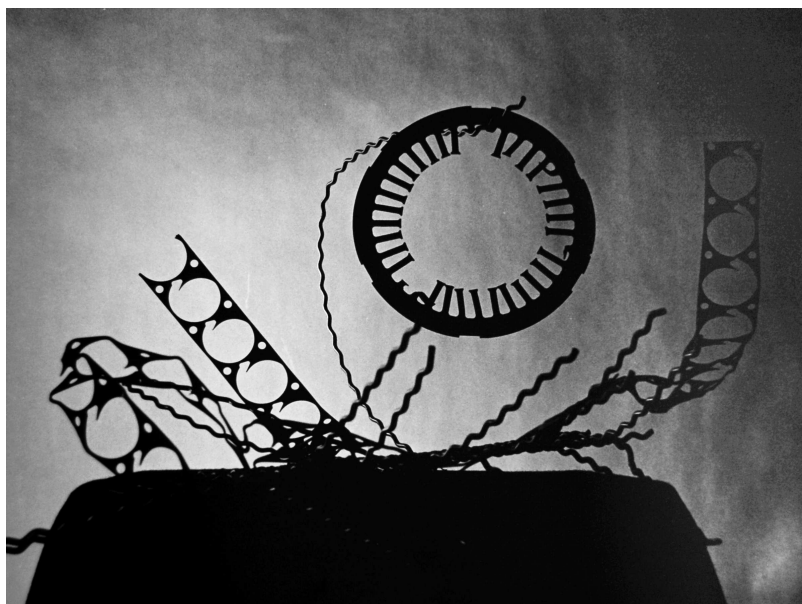
Martin BARTOŠ / Z deníku / 2007

Martin BARTOŠ / Z deníku / 2007

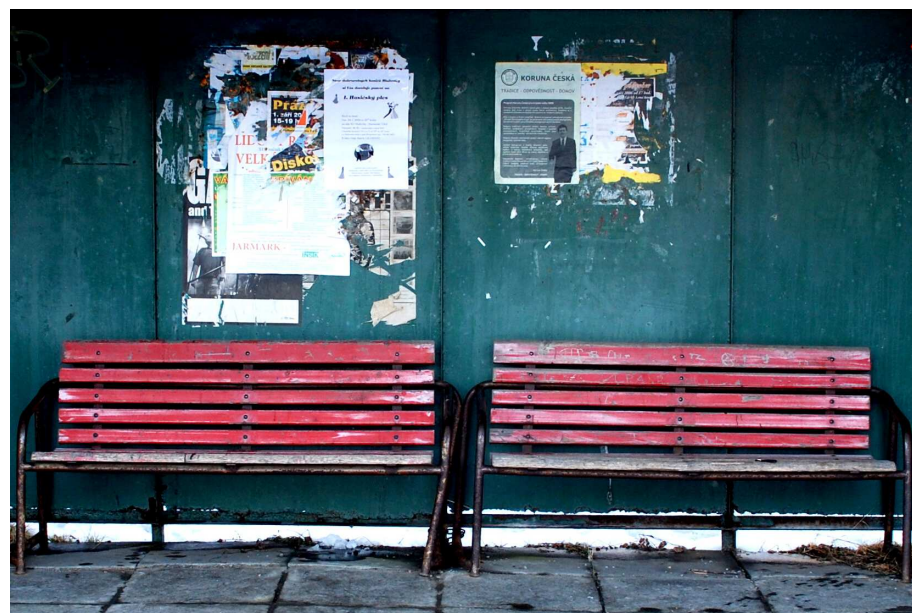
kolektiv autorů / ateliérové cvičení / 2008

kolektiv autorů / ateliérové cvičení / 2008

Natálie PONIČELSKÁ / Zátíší / 2013

Zdeňka GIACINTOVÁ / Zátíší / 2012
Kateřina VOJTĚCHOVSKÁ / Zátíší / 2008

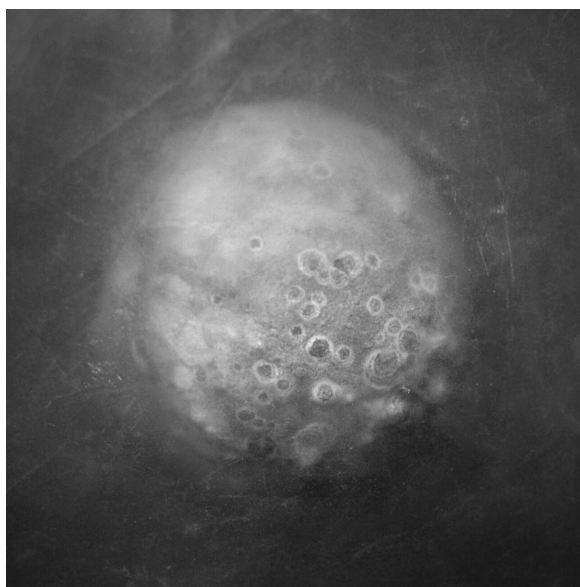
Jana VYKYDALOVÁ / Zátiší / analogová fotografie / 2013

Bronislava HOŠKOVÁ / Dílna / analogová fotografie / 2013

Martina KOŠŤANSKÁ / ateliérové cvičení / 2012

Petra KOLUCHOVÁ / Obyčejné věci / 2013
Natálie PONIKELSKÁ / Obyčejné věci / 2013

Viola HUBÁČKOVÁ / ateliérové cvičení / 2014

Lucie GYERTYÁKOVÁ / Zátíší / 2014

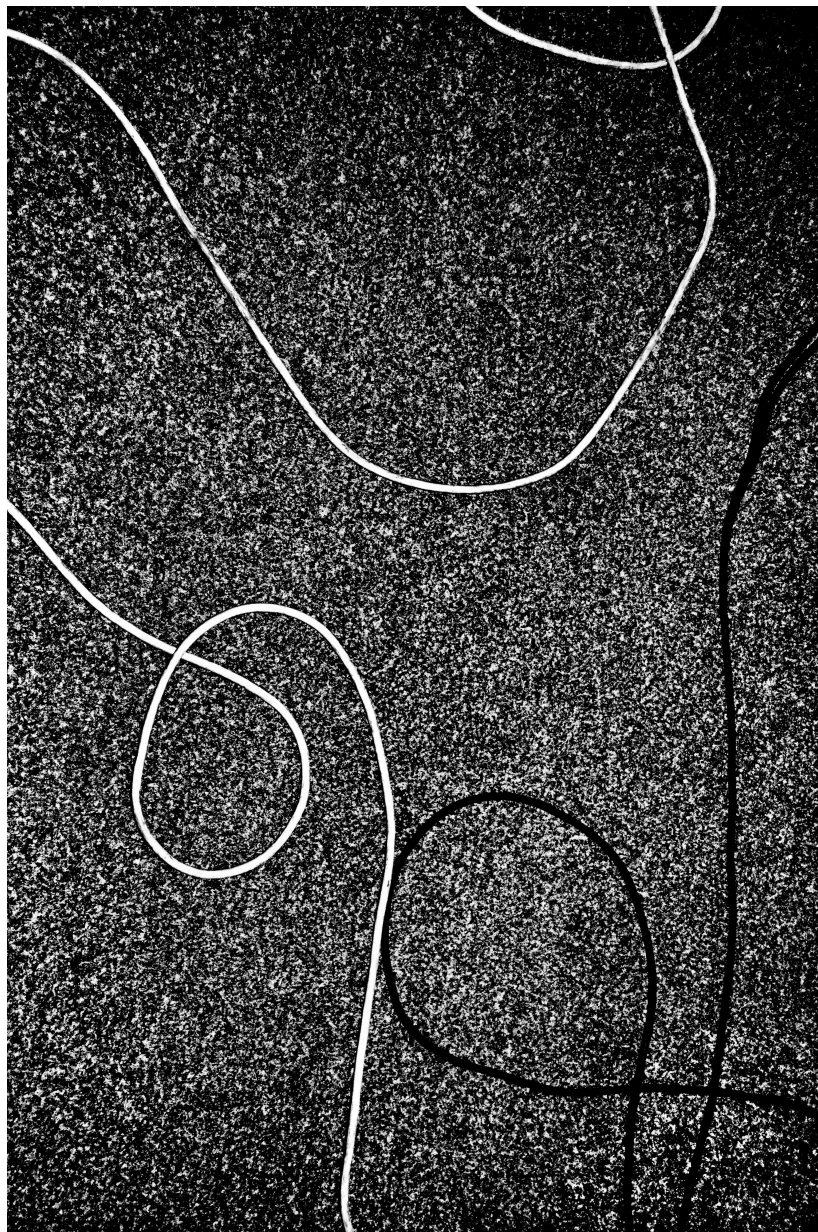
Lucie SCHUBERTOVÁ / Svět struktur / 2013

Radim SCHOLASTER / Svět struktur / 2011

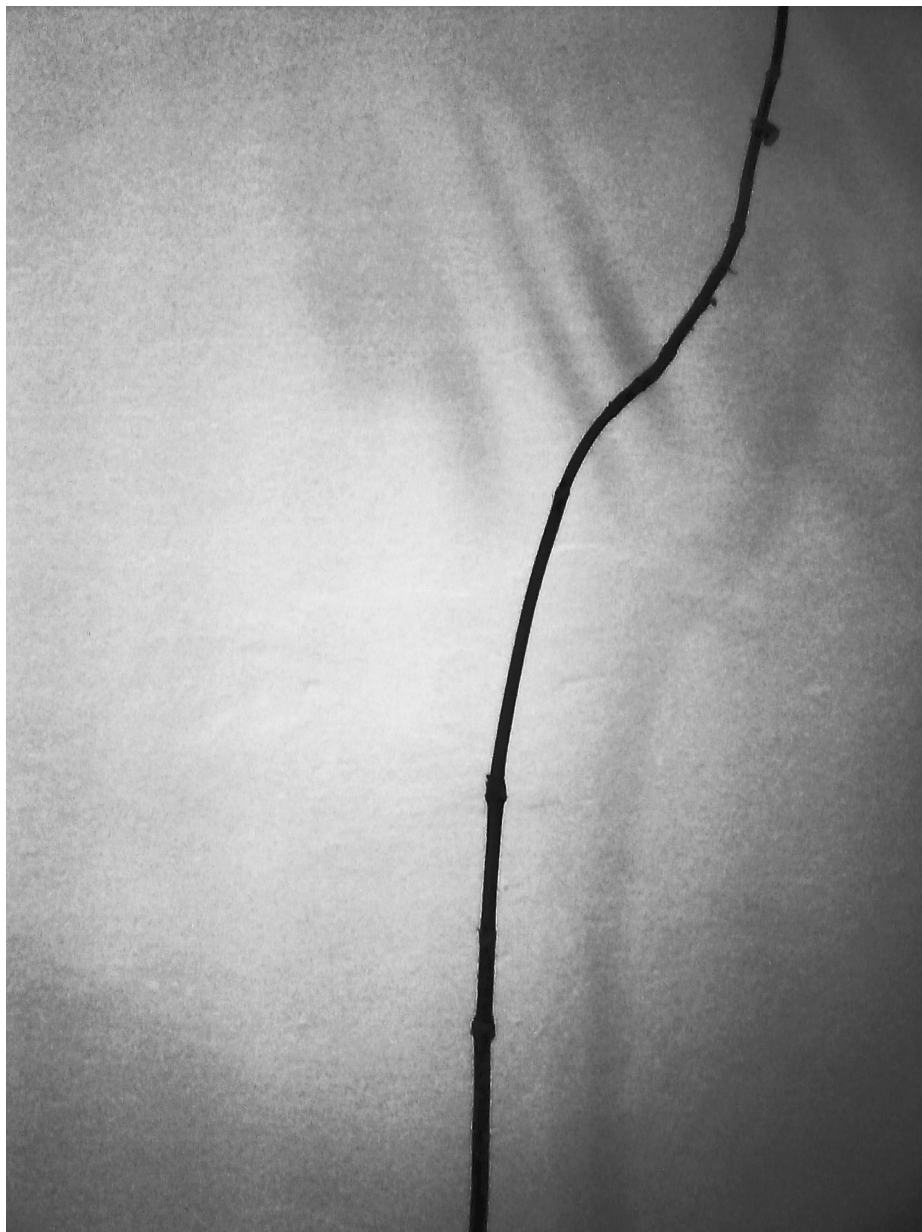
Struktury / cvičení / 2013

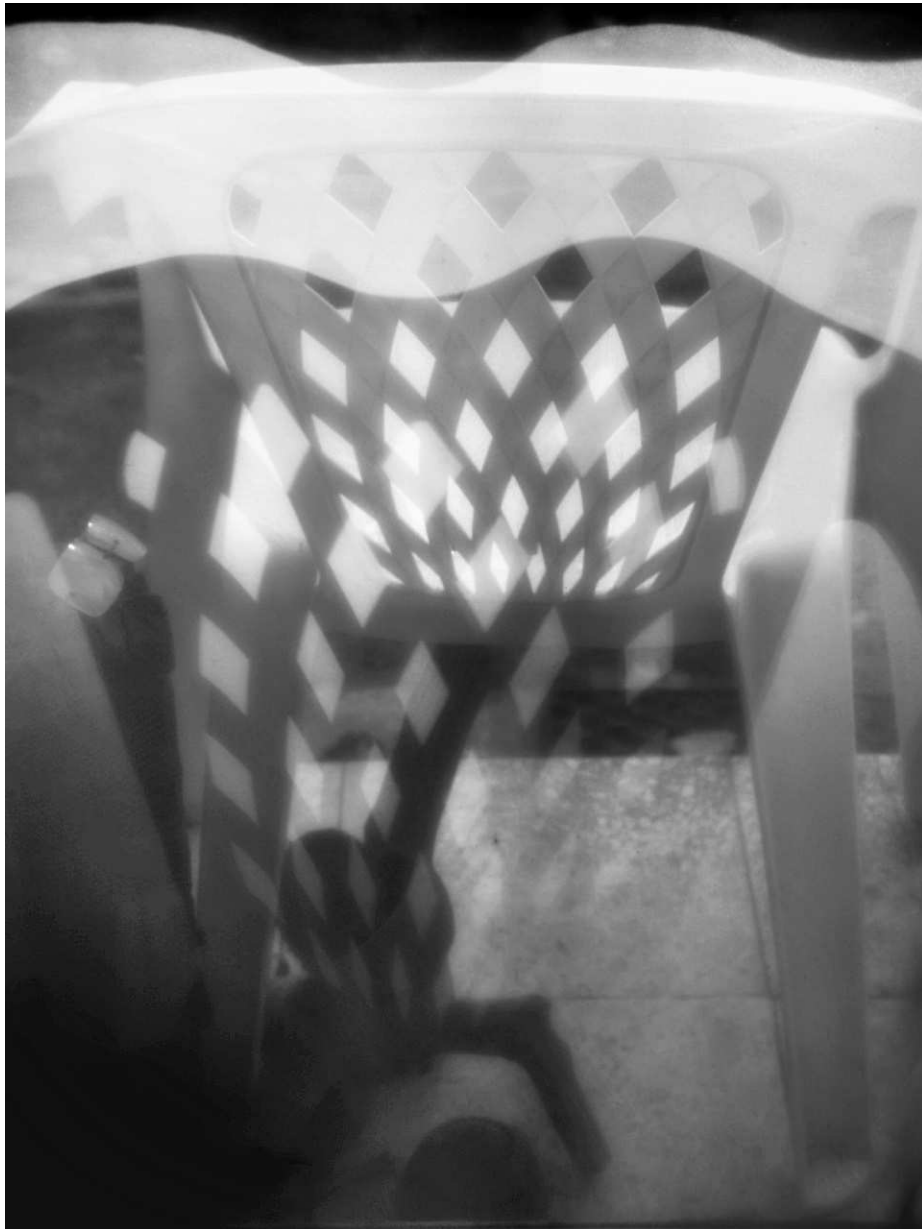
Lucie SCHUBERTOVÁ / Nalezené zátíší / 2013

Marek OŠTÁDAL / Nalezené zátíší / 2014

Marek OŠTÁDAL / Nalezené zátíší / 2014

Hana KOUDELKOVÁ / Nalezené zátíší / 2013

Miroslav DVOŘÁK / Fotografie pro J. Sudka / analogová fotografie / 2013

Oddělení výtvarné výchovy – Obor tvůrčí fotografie

Ing. Vladimír Janek (vedoucí pedagog fotografie, od r. 1994)

Spolupracovníci v oblasti fotografického vzdělávání

Mgr. Petr Exler Ph.D. (zakladatel výtvarného oboru DDM Olomouc, do r. 1998)

Bc. Tomáš Jemelka (externí lektor v letech 1992-1993)

Mgr. Radomír Veselý (externí lektor v letech 2001-2004)

MgA. Petr Willert (externí lektor v letech 2004-2008)

Jaroslav Šimeček (externí lektor od r. 2011)

Letní fotografické dílny a výstavy - výběr

1994 Sovinec – Letní fotografická dílna

1995 Výstava z fotodílny , Galerie Šternberk

1996 Odvrácená strana Země, severní Čechy, zámek Jezeří

1996 Dvory a dvorečky, Olomouc

1999 Jak se světlo naučilo kreslit

2000 Fotografická výstava oboru, Vlastivědné muzeum Olomouc

2002 Olomouc duchovní

2003 Člověk a místo, Galerie Sýpka

2004 Setkání - psychiatrická léčebna ve Šternberku, fotodílna a výstava

2006 Portrét - ateliéry DDM Olomouc

2007 Paměť místa, bývalý augustiniánský klášter ve Šternberku

2008 Městská krajina, Olomouc

2009 Hledání duše krajiny, Sluňákov, Horka nad Moravou

2010 Člověk a krajina, Sluňákov, Horka nad Moravou

2011 Po stopách rabína Neudy, židovská synagoga v Lošticích

2012 Venkov, Vysoké Žibřidovice

2013 Červencová Olomouc

2014 Hanácké ateliér, skanzen v Příkazích

TVŮRČÍ FOTOGRAFIE V PROCESU VOLNOČASOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Oddělení výtvarné výchovy

Dům dětí a mládeže Olomouc / tř. 17. listopadu 47 / Olomouc 771 74

Texty: Ing. Vladimír Janek / Mgr. Štěpánka Bielešová, Ph.D.

Grafická úprava: Mgr. Ivona Habrmanová

Tisk: SLAM Olomouc / 2016

Vydání finančně podpořilo Statutární město Olomouc

Dům dětí a mládeže Olomouc / Oddělení výtvarné výchovy / 2016

www.ddmolomouc.cz / estetika@ddmolomouc.cz / 731 444 449

